

1. Što znači da je svaki čovjek religiozno biće?

Čovjek je po svojoj naravi od trenutka rođenja usmjeren na Boga. Od početka ljudskoga života na Zemlji otkriveni su tragovi religioznosti (obredi, crteži, hramovi itd.). Čovjek traži Boga zato jer ga je Bog stvorio, jer ga je usmjerio prema sebi i jer čovjek u Bogu pronalazi konačni smisao svoga života.

2. Koji je smisao našega života?

Smisao našega života je da Boga spoznamo, ljubimo i štujemo te tako zaslužimo život vječni.

3. Kako možemo spoznati Boga?

- a. Promatrajući svijet oko sebe, koji je Bog stvorio, mi otkrivamo tragove Božje.
- b. U našoj savjesti glas Božji progovara i upućuje nas da činimo dobro, a izbjegavamo zlo.
- c. Bog se objavio u riječima Biblije ili Svetog pisma, a posebno u životu Isusa Krista.

4. Kada se Bog u potpunosti objavio?

Bog se u potpunosti objavio u osobi Isusa Krista. Isus je svoj nauk predao apostolima od kojih je nastala Crkva. Crkva je danas ona koja tumači Božji nauk i prenosi Božju objavu kroz sve generacije.

5. Može li Crkva pogriješiti i zašto?

Pojedini ljudi u Crkvi mogu pogriješiti, ali Crkva u cjelini ne može naučavati krivi nauk. Crkva je vođena Duhom Svetom i zbog toga je nepogriješiva. Crkva je autentični tumač istina vjere i morala.

6. Što je Biblija?

Biblija ili Sveto pismo je sveta knjiga kršćana i jednim dijelom Židova (samo Stari zavjet).

7. Kako je nastala Biblija?

Bog je nadahnuo pojedine pisce da napišu ono što je Bog htio reći ljudima. Pisci su to izražavali na svoj vlastiti način unutar određene kulture u kojoj su živjeli.

8. Kako dijelimo Bibliju?

Temeljna podjela Biblije je na *Stari zavjet* i *Novi zavjet*. U Starom zavjetu imamo slijedeće vrste knjiga: *Petoknjžje*, *povijesne*, *mudrosne* i *proročke knjige*. Knjige Novog zavjeta su: 4 *Evandjelja* (Matej, Marko, Luka i Ivan), *Djela Apostolska*, 21 *poslanica* i *knjiga Otkrivenja* (*Apokalipsa*).

9. Kako treba čitati Bibliju?

Čitajući Bibliju mi razgovaramo s Bogom jer je u Bibliji napisana Božja riječ. Ne možemo je tumačiti doslovno jer ima mnogo priča koje nisu stvarne, nego su napisane nama za pouku.

POVIJEST U STAROM ZAVJETU

STVARANJE SVIJETA

10. Što kaže znanost o nastanku svijeta?

Znanost kaže da je svijet nastajao tijekom milijuna godina. Veliki prasak. Nastaju galaksije, zvijezde (Sunce), planeti (Zemlja). Prema teoriji evolucije život je na Zemlji nastajao postupno od najjednostavnijih do sve složenijih živih bića.

11. Kako Biblija opisuje nastanak svijeta?

Knjiga postanka nam opisuje kako je Bog kroz šest dana stvarao svijet, a sedmi dan je otpočnuo.

12. Da li su znanost i Biblija u suprotnosti kada govore o stvaranju svijeta?

Znanost i Biblija nisu u suprotnosti. Znanost odgovara na pitanje *kako* je nastao svijet, a Bibliju zanima *zašto* je nastao svijet. Šest dana iz Biblije ima simboličko značenje i označava razdoblja od nekoliko tisuća i milijuna godina.

13. Kako je Bog stvarao svijet?

- a. Bog je stvarao svijet snagom svoje Riječi ("*I reče Bog... i bi tako*").
- b. Bog je stvarao svijet potpuno slobodno i iz ljubavi.
- c. Bog je stvarao svijet iz ničega (u početku nije bilo nikakve materije; postojao je samo Bog)

14. Što je najsavršenije Bog stvorio?

Čovjek je najsavršenije biće i vrhunac Božjeg stvaranja.

STVARANJE ČOVJEKA

15. Kako je Bog stvorio čovjeka?

Bog je čovjeka stvorio *na svoju sliku*. Načinimo čovjeka na svoju sliku sebi slična. To znači da je čovjek potpuno drugačiji od ostalih živih bića jer je jedini sličan Bogu. Prema biblijskom opisu Bog je stvorio čovjeka od *praha zemaljskoga* i udahnuo mu *dah života*. To znači da čovjek ima dva podrijetla: *zemaljsko* (tijelo) i *nebesko* (duša).

16. Koje je čovjekovo poslanje na Zemlji?

Prvi razlog: da živi u zajedništvu sa svojim Stvoriteljem i bude sustvaratelj na Zemlji.

Drugi razlog: da stvara potomstvo i tako nastani Zemlju.

17. Zašto je Bog stvorio čovjeka kao muško i žensko?

Prvi razlog: radi pomoći, upotpunjavanja i zajedničkog života.

Drugi razlog: radi stvaranja potomstva. Održanja ljudskog roda.

PRVI ČOVJEKOV GRIJEH

18. Kako su Adam i Eva sagriješili?

Bog im je zabranio jesti plod s drveta koje se nalazilo u sredini raja. Zmija je nagovorila Evu da uzme plod time što joj je rekla da će postati kao bogovi. Eva je uzela plod i dala Adamu te su oboje jeli. Nisu poslušali Boga nego sotonu.

19. U čemu se sastoji prvi čovjekov grijeh?

Prvi ljudi su htjeli biti kao bogovi (grijev oholosti). Nazivamo ga još i *istočni* ili *iskonski grijeh*, *izvorni grijeh*. On se provlači kroz sve generacije čovječanstva, a briše se u sakramentu krštenja kada nam se vraća milost posvetna. Međutim, posljedice istočnog grijeha (griješna ljudska narav) ostaju i nakon krštenja. Blažena Djevica Marija jedina je osoba koja je bila očuvana od istočnog grijeha.

20. Kako je Bog kaznio čovjeka nakon prvog grijeha?

Prva i najveća kazna jest *odvojenost od Boga* (Bog ih je istjerao iz raja zemaljskoga). Javlja se *isklonost prema grijehu* ("*spoznaju da su goli*"). Posljednja kazna jest *trpljenje i muka* koja je ušla u čovjekov život nakon grijeha. I smrt.

IZABRANI NAROD

21. Ukratko ispričaj priču o Abrahamu!

Bog je pozvao Abrahama da napusti svoj zavičaj i krene u zemlju Kanaan. Abraham je povjerovao Bogu, a Bog mu je obećao veliko potomstvo (od Abrahama će nastati veliki narod). Bog Abrahama stavlja na kušnju i traži od njega da žrtvuje svoga sina jedinca, Izaka. Bog nije želio da Abraham ubije svoga sina, nego ga je samo htio iskušati da vidi koliko je spreman žrtvovati za Boga. Zbog svoje vjere Abraham je postao *praotac naše vjere i vjere Izraela (Židova)*.

22. Ukratko ispričaj priču o Jakovu i Josipu!

Jakov je imao dvanaest sinova od kojih nastaju dvanaest plemena Izraelovih. Najdraži sin zvao se Josip. Braća su ga zbog zavisti prodala trgovcima koji su ga odveli u Egipat. U Egiptu Josip tumači faraonu snove i postaje upravitelj njegova dvora. Josip je, tumačeći faraonov san, predvidio veliku sušu i glad po svojoj zemlji. Zbog toga je u vrijeme sedam rodnih godina uskladištio hranu kako bi imali dovoljno za sedam gladnih godina. Nakon što je zavladao glad, Josipova braća dolaze u Egipat po hranu. Cijela Josipova obitelj tada se naselila u Egiptu. Od njegove obitelji (dvanaestero braće) nastaje narod koji se zove *Izraelci, Židovi ili Hebreji (Stranci)*.

23. Ukratko ispričaj priču o Mojsiju!

Nakon Josipove smrti Izraelci su u Egiptu postali robovi. Faraon je teško tlačio izraelski narod. Bog je vidio njihovu nevolju i odlučio je izvesti svoj narod iz egipatskog ropstva. Izabrao je Mojsija da pođe k faraonu i kaže mu da pusti njegov narod. Bog se Mojsiju objavio u gorućem grmu pod imenom *Jahve* što znači '*Ja sam onaj koji jesam*'. Nakon što je Bog poslao kaznu na Egipćane (deset egipatskih zala), faraon je odlučio pustiti Izraelce. Izraelci su prešli preko Crvenog mora po suhom dnu te su nakon dugog niza (40) godina putovanja stigli u obećanu zemlju.

24. Koju ulogu imaju proroci u Starom zavjetu i navedi četiri velika proroka?

Izraelci nisu uvijek bili vjerni Božjim zapovijedima. Stoga je Bog pozivao proroke da *opominju narod ipotiču ga na vjernost Bogu*. Oni su *naviještali i dolazak budućeg Mesije* (Isusa Krista). Četiri velika proroka su: *Izaija, Jeremija, Ezekiel i Danijel*. Jedan od poznatijih proroka bio je i prorok *Ilija*.

ISUS KRIST

25. Tko je Isus Krist?

Isus Krist jest Bog (druga božanska osoba) koji je sišao na Zemlju i uzeo na sebe ljudsko tijelo. Živio je na Zemlji istodobno kao *Bog* i kao *čovjek* (Bogočovjek). Došao je na Zemlju da bi nam objavio Boga i spasio nas svojom mukom, smrću i uskrsnućem. Isus Krist je ponovno čovjeka pomirio s Bogom.

26. Kako se dogodilo Isusovo utjelovljenje (začće)?

Anđeo Gabrijel došao je Mariji i obavijestio joj da će roditi sina Isusa, Spasitelja svijeta. Mariji nije bilo jasno kako će se to dogoditi jer nije poznavala muža. Anđeo joj odgovara da će začeti po Duhu Svetom. Marija je začela po Duhu Svetom, dakle, bez posredovanja muža. Josip nije Isusov otac, već samo hranitelj Isusov i muž Marijin. Bog je Isusov Otac, a Isus je Božji Sin.

27. Kako se dogodilo Isusovo rođenje?

Josip i Marija morali su poći iz svog grada Nazareta u Betlehem na popis stanovništva. Marija je trebala roditi. Budući da ih nitko nije primio, sklonili su se u obližnju spilju-štalu gdje se Isus rodio. Prvi su za Isusovo rođenje saznali pastiri kojima je anđeo to objavio. Pastiri su došli i poklonili se Isusu. Kasnije su došla i tri mudraca (kralja) s istoka i također se poklonili Isusu. Kralj Herod htio je ubiti Isusa jer se bojao da će on postati novi kralj. Stoga se Bog javio Josipu u snu i rekao mu da uzme ženu i dijete i pobjegne u Egipat. Nakon što je Herod umro, Josip i Marija se vraćaju u svoj grad Nazaret gdje je Isus kao dijete odrastao. Zato se zove Nazarećanin.

28. Kako je Isus počeo javno djelovati?

Kada je imao otprilike trideset godina, Isus je počeo javno djelovati. Otišao je na rijeku Jordan gdje ga je Ivan Krstitelj krstio. Ivan Krstitelj bio je Isusov preteča koji je naviještio Isusa i pripremao narod za njegov dolazak. Na Isusovu krštenju javio se Bog Otac riječima: "Ovo je Sin moj ljubljivi, u njemu mi sva milina. Slušajte ga!" te je Duh Sveti u liku goluba sišao nad Isusa. Nakon toga Isus odlazi u pustinju gdje je postio i molio 40 dana i gdje ga je đavao iskušavao.

29. Što je sve Isus činio i govorio?

Isus je tijekom tri godine svoga javnog djelovanja govorio o Bogu kao našem nebeskom Ocu. Pozivao je ljude da se obrate Bogu te im je opraštao grijeh. Činio je različita čudesa: liječio bolesne, oslobađao opsjednute, uskrisivao mrtve itd. Tim čudesima Isus nije htio izazvati senzaciju, nego je htio pokazati da on nije samo čovjek, nego i pravi Bog.

30. Što slavimo na Veliki četvrtak?

Na Veliki četvrtak slavimo događaj kada je Isus na Posljednjoj večeri utemeljio sakrament Euharistije (svetu misu). Tom je prilikom uzeo kruh i rekao: "Uzmite i jedite od ovoga svi, ovo je moje tijelo koje će se za vas predati." Zatim je uzeo čašu (kalež) s vinom i rekao: "Uzmite i pijte iz njega svi: ovo je kalež moje krvi novoga i vječnoga saveza koja će se proliti za vas i za sve ljude na otpuštenje grijeha. Ovo činite meni na spomen."; tim riječima ustanovio je Sveti red, Svećenički red. Isus je, dakle, predao svojim učenicima svoje tijelo (koje će biti predano na križu) i svoju krv (koja će biti prolivena na križu). Naredio je da to čine njemu na spomen kako bi zauvijek mogao ostati s njima. Crkva do danas to čini Isusu na spomen i svaki dan na svetoj misi nudi Isusovo tijelo i krv kao hranu za naš život.

31. Što slavimo na Veliki petak?

Na Veliki Petak Isus umire na križu radi našeg spasenja. Juda je Isusa izdao, Židovi ga optužili da se pravi bogom, a rimski upravitelj Poncije Pilat ga je osudio na smrt. Isus je uhićen dok se molio na Maslinskoj gori (Getsemanskog vrta). Razapet je na brdu Golgota. Pod križem je stajala Isusova majka Marija i učenik Ivan. Nakon smrti Isusa su skinuli s križa i stavili ga u grobnicu Josipa Arimatejca.

32. Koje je značenje Isusova uskrsnuća i kako se ono dogodilo?

Isusovo uskrsnuće je pobjeda života nad smrću i grijehom. Uskrsnućem nam je Isus pokazao da grijeh i đavao nemaju posljednju riječ te nam je otvorio vrata u vječni život. Isus je uskrsnuo treći dan nakon svoje smrti na križu, u nedjeljno jutro.

33. Što se događalo nakon Isusova uskrsnuća?

Učenici nisu u početku vjerovali da je Isus živ. Stoga im se Isus nekoliko puta ukazivao i uvjeravao ih. Četrdeseti dan nakon uskrsnuća Isus uzlazi na nebo (Uzašašće ili Spasovo). Pedeseti dan nakon uskrsnuća Isus šalje učenicima Duha Svetoga koji na njih silazi u obliku plamenih jezika (Pedesetnica ili Duhovi).

CRKVA

34. Kako je nastala Crkva?

Crkva je nastajala postupno kroz više događaja. Isus izabire dvanaestoricu učenika (apostola) koji su njegovi najbliži suradnici tijekom tri godine javnog djelovanja. Prvi od apostola bio je Petar. Na Posljednjoj večeri Isus apostolima u liku kruha i vina predaje svoje Tijelo i Krv i naređuje im da to čine njemu na spomen. Prije svoga uzašašća Isus šalje svoje učenike u svijet riječima: "Pođite po svem svijetu, propovijedajte *Evangelje svemu stvorenju*." Na dan Pedesetnice ili Duhova na apostole je sišao Duh Sveti. Od toga trenutka apostoli počinju javno propovijedati te se stoga taj dan smatra danom rođenja ili nastanka Crkve.

35. Koje je poslanje Crkve?

Crkva ima zadatak *propovijedati Evangelje, dovesti ljude Kristu i dijeliti sakramente*. Svi oni koji su kršteni su članovi Crkve te stoga svi imaju zadatak svjedočiti i širiti svoju vjeru.

36. Tko je član Crkve?

Članovi Crkve su svi oni koji su kršteni i koji vjeruju u Isusa Krista.

37. Tko su služitelji Crkve?

Služitelji Crkve su ljudi koji se postavljaju da vode Crkvu i sve njezine članove. To su: *papa, biskupi, svećenici i đakoni*.

38. Koja je uloga pape?

Papa je: *nasljednik svetog Petra, Kristov namjesnik na Zemlji i vrhovni poglavar Katoličke Crkve*.

39. Koja je uloga biskupa?

Biskupi su *direktni nasljednici svetih apostola, vode mjesne crkve (biskupije), imaju puninu svetog reda i dijele sve sakramente*.

40. Koja je uloga svećenika?

Svećenici su biskupovi pomoćnici, dijele određene sakramente i upravljaju narodom Božjim u manjim zajednicama (župama).

41. Koja je uloga đakona?

Đakoni su pomoćnici biskupa i svećenika. Djele sakramente krštenja i ženidbe te obavljaju različite blagoslove. Mogu biti *prijelazni* (u pripravi za svećenika) ili *stalni đakoni*. Stalni đakoni mogu biti oženjeni, ali se oženiti mogu samo prije primanja svetog reda đakonata.

42. Što je celibat ili beženstvo?

Celibat je propis koji je nastao tijekom povijesti Crkve, a propisuje obavezno odricanje od sklapanja ženidbe za sve koji su primili sakrament svećeničkog reda ili redovničke zavjete. Smisao celibata je u tome da zaređeni službenik slobodnije i potpunije služi narodu Božjem u Crkvi. Već sada na Zemlji žive onu stvarnost kakvu sveti žive u nebu.

43. Tko su redovnici?

Redovnici i redovnice su osobe koje svojevolljno polažu tri zavjeta:

- *zavjet siromaštva* (neposjedovanje vlastite imovine),
- *zavjet čistoće* (celibat – odricanje od ženidbe i obitelji),
- *zavjet poslušnosti* (poslušnost crkvenim poglavarima).

Oni mogu, ali ne moraju biti i svećenici. Žive u samostanima te se posvećuju molitvi i služenju u različitim dijelovima društva (bolnice, sirotišta, škole itd.)

DESET BOŽJIH ZAPOVIJEDI

44. Gdje i kako nam je Bog dao Deset zapovijedi?

Bog je dao svoje zapovijedi Izraelcima na brdu Sinaj dok su bili na putu iz egipatskog ropstva u obećanu zemlju. Primio ih je Mojsije na dvije kamene ploče. One su znak sklapanja saveza između Boga i Izraela kao izbranog naroda.

PRVA I DRUGA BOŽJA ZAPOVIJED

45. Što nam zapovijeda prva Božja zapovijed?

Prva zapovijed nam govori da je *Bog samo jedan* i da ga treba *staviti na prvo mjesto u životu*. To znači da treba u Boga *vjerovati, imati pouzdanja, voljeti ga* i njemu *se moliti*.

46. Što nam zabranjuje prva Božja zapovijed?

Prva zapovijed nam zabranjuje: *nevjeru, očajavanje, mržnju prema Bogu, idolopoklonstvo* (pripisivanje božanske moći osobama i predmetima), *svetogrđe* (obeščašćivanje svetih stvari, osobito posvećene hostije) i *praznovjerje* (magija, spiritizam, horoskop, kucanje o drvo, potkove, djetelina četiri lista itd.)

47. Što je molitva, kada treba moliti i koje su vrste molitve?

Molitva je naš razgovor s Bogom. Moliti treba svaki dan ujutro i navečer, prije i poslije jela, te u različitim drugim prigodama kada je molitva potrebna. Vrste molitava: zahvalna, hvalbena, prosidbena-molbena, pokajnička itd.

48. Što nam govori druga Božja zapovijed?

Druga zapovijed nam govori da *poštujemo Božje ime* i uvijek ga *izgovaramo s poštovanjem*. Zabranjuje nam: *psovati ime Božje* (veliki grijeh), *uzalud izgovarati ime Božje iz navike* (mali grijeh), *kletvu* (poželjeti nekome zlo zazivajući ime Božje), *krivokletstvo* (prizivanje Boga za svjedoka u laži) i *bogohuljenje* (vrijeđanje Boga).

49. Koje su psovke velike?

Velike psovke su psovke *imena Božjeg, Isusovog, Majke Božje, svetaca i svetih stvari*. Velika psovka prekida naše prijateljstvo s Bogom. Onaj koji nosi na sebi grijeh velike psovke *ne može ići na svetu pričest prije nego što se ispovijedi*.

TREĆA BOŽJA ZAPOVIJED

50. Što nam zapovijeda, a što zabranjuje treća Božja zapovijed?

Treća zapovijed nam zapovijeda da *idemo na svetu misu* nedjeljom i zapovijedanim blagdanima. Zabranjuje nam obavljati *teške i nepotrebne poslove* nedjeljom i zapovijedanim blagdanima. Zabranjuje i naručivati teške poslove od drugih te druge prisiljavati da rade navedenim danima. Dopuštaju se poslovi koji se moraju obaviti kako ne bi došlo do veće štete na određenim dobrima.

51. Koji su zapovijedani blagdani?

Zapovijedani blagdani su: *Uskrs, Božić, Tijelovo, Svi Sveti i Velika Gospa*.

52. Zašto kršćani slave nedjelju kao dan Gospodnji?

Starom zavjetu slavi se subota kao dan Gospodnji i to kao uspomenu na završetak stvaranja svijeta. Kršćani slave nedjelju kao spomen Isusova uskrsnuća koje se dogodilo na taj dan.

53. Koji su razlozi koji ispričavaju od nedjeljnog slavljenja svete mise?

Razlozi zbog kojih se ne mora na svetu misu nedjeljom i zapovijedanim blagdanima su: *bolest koja priječi odlazak, njegovanje bolesnika kojega se ne može napustiti, redoviti posao, čuvanje male djece koja ne mogu doći na misu, nemogućnost dolaska zbog velike udaljenosti i slično.*

Razlozi koji ne ispričavaju od svete mise: *kuhanje nedjeljnog ručka, kasni dolazak iz grada, loši odnosi s onima koji odlaze na misu i slično.*

54. Koje su posljedice namjernog propuštanja svete mise?

Namjerno propustiti svetu misu nedjeljom ili zapovijedanim blagdanom zbog nemara ili lijenosti znači da se ne može primiti sveta pričest prije nego što se ispovijedi. Treba uvijek nastojati rasporediti svoje obaveze da se stigne na svetu misu.

ČETVRTA I PETA BOŽJA ZAPOVIJED

55. Što nam govori četvrta Božja zapovijed?

Četvrta zapovijed nam govori da treba:

- poštivati svoje roditelje, starije i nadređene (u državi, na poslu itd.),
- biti zahvalan svojim roditeljima,
- slušati svoje roditelje (obaveza slušanja prestaje kada se osoba osamostali),
- brinuti se za svoje roditelje kada ostare i onemoćaju,
- roditelji se trebaju brinuti za tjelesno, duhovno i vjersko dobro svoje djece.

Roditelje i nadređene se ne smije slušati kada nagovaraju na zlo i grijeh.

56. O čemu nam govori peta Božja zapovijed?

Peta Božja zapovijed nam govori da je život Božji dar, da je Bog gospodar našega života te da je svaki ljudski život svet. Zapovijeda nam:

- poštivati tuđi život od začeća do naravne smrti,
- poštivati svoj vlastiti život i brinuti se za svoje zdravlje.

57. Koji su grijesi protiv pete Božje zapovijedi?

Grijesi protiv pete zapovijedi su: *oduzimanje života sebi ili drugome (osim u samoobrani), pobačaj ili abortus, eutanazija, mržnja, svađa i vrijeđanje drugih, sebičnost i izrabljivanje drugih, ugrožavanje vlastitog života i zdravlja, sablažnjavanje drugoga (navođenje na grijeh).*

58. Što je pobačaj i koje su posljedice pobačaja?

Ljudski život nastaje od trenutka začeća (spajanja dviju spolnih stanica). Pobačaj je izravno i namjerno ubijanje nerođenog djeteta u utrobi majke. Posljedica pobačaja jest *automatsko izopćenje iz Crkveza dotičnu osobu i sve one koji na bilo koji način sudjeluju, nagovaraju i pomažu oko izvršenja pobačaja.*

59. Koji je jedini opravdani razlog za izvršenje pobačaja?

Ako se utvrdi da će nastavkom trudnoće biti ozbiljno ugrožen i život djeteta i život majke, tada je dopušteno izvršiti pobačaj kako bi se spasio život majke. Spašava se jedini život koji je moguće spasiti jer dijete ne bi preživjelo bez života majke.

60. Što je eutanazija?

Eutanazija je namjerno usmrćivanje neizlječivih bolesnika što je prema kršćanskom shvaćanju veliki grijeh. Život je Božji dar i nitko ga nema pravo svojevolumno prekidati, niti u slučaju kada bolesnik trpi zbog svoje bolesti.

ŠESTA BOŽJA ZAPOVIJED

61. Na što nas poziva šesta Božja zapovijed?

Šesta zapovijed poziva nas da čuvamo dostojanstvo ljudskog tijela (tuđeg i vlastitog) i da svoju spolnost živimo čisto i dostojanstveno.

62. Čemu služi ljudska spolnost?

Spolnost je Božji dar koji se treba ispravno usmjeravati. Spolnost se živi u *bračnoj ljubavi i vjernosti između muškarca i žene*, a služi *održavanju ljubavi i stvaranju potomstva*. Svako upotrebljavanje spolnosti izvan tog okvira je grijeh.

63. Koji su grijesi protiv šeste Božje zapovijedi?

Grijesi učinjeni djelom protiv šeste zapovijedi su: *spolni odnos prije braka, korištenje kontracepcijskih sredstava za sprječavanje trudnoće, umjetna oplodnja, kloniranje, samozadovoljavanje ili masturbacija, pornografija, prostitucija, homoseksualnost, pedofilija i silovanje.*

Grijesi učinjeni mišlju protiv šeste zapovijedi su: *promatranje besramnih sadržaja, namjerno izazivanje besramnih misli, neodupiranje besramnim mislima i neizbjegavanje bliže griješne prigode.*

Grijesi na području spolnosti učinjeni djelom uvlače i druge osobe u grijeh što se na neki način može smatrati sablažnjavanjem.

64. Zašto je spolni odnos dopušten samo u okviru braka?

Spolni odnos je vrhunac međusobne ljubavi muškarca i žene. Da bi se on dogodio, potrebno je da postoji istinska i čvrsta ljubav kakva je moguća jedino u bračnoj povezanosti. Dokle god dvoje ljudi javno ne obećaju ljubavi i povezanost do trenutka smrti, nisu spremni za spolni odnos. Grijeh je tim veći ako muškarac i žena ne planiraju nikakvu zajedničku vezu, nego u spolni odnos ulaze samo iz želje za uživanjem.

65. Koja je dopuštena metoda planiranja trudnoće?

Ako postoje razlozi da se trudnoća u braku odgodi, jedina dopuštena metoda je prirodno planiranje. Ona se sastoji u izračunavanju neplodnih dana kod žene o čemu se informacije mogu dobiti kod liječnika.

Određena kontracepcijska sredstva (spirala i neke vrste pilula) uzrokuju pobačaj, odnosno do začeća dolazi, ali se plod pod utjecajem tih sredstava odstranjuje.

66. Kakav je stav Crkve prema homoseksualnosti?

Osoba koja u sebi nosi homoseksualnu sklonost ne mora za to biti kriva. Sklonost sama po sebi nije grijeh, ali je nedopušteno svako prihvatanje čina koji proizlazi iz te sklonosti. Osobe s takvom sklonošću ne treba odbacivati, nego im preporučiti suzdržavanje i eventualno liječenje. Vjernik ne smije odobravati, zagovarati ili proklamirati homoseksualne čine.

SEDMA, OSMA, DEVETA I DESETA BOŽJA ZAPOVIJED

67. Što nam zapovijeda, a što zabranjuje sedma Božja zapovijed?

Sedma zapovijed nam zapovijeda da:

- poštujemo svoje i tuđe privatno vlasništvo,
- vlasništvo stičemo poštenim radom,
- prema vlastitim mogućnostima pomažemo onima koji su u potrebi.

Grijesi protiv sedme zapovijedi su: *krađa, oštećivanje, nepromišljeno zaduživanje, nevratanje posuđenog, kamatarenje, zakidanje pravedne zarade i zadržavanje nađene stvari.* Šteta prouzročena nad tuđom imovinom, mora se nadoknaditi u mjeri u kojoj je to moguće.

68. Koji su grijesi protiv osme Božje zapovijedi?

Grijesi protiv osme zapovijedi su: *laž i varanje, lažno obećavanje, neizvršavanje obećanja, prešućivanje istine koja može nekoga obraniti, klevetanje* (iznošenje laži o drugoj osobi) *i ogovaranje* (nepotrebno otkrivanje tuđih nedostataka). Nepravda koja je učinjena navedenim grijesima, treba se ispraviti u mjeri u kojoj je to moguće.

69. Što nam govori i koji su grijesi protiv devete Božje zapovijedi?

Deveta zapovijed nas potiče da čuvamo međusobnu ljubav, vjernost i čistoću bračnog i obiteljskog života. Grijesi protiv devete zapovijedi: *preljub ili bračna nevjera, rastava braka, mnogoženstvo ili poligamija i zajednički život crkveno nevjenčanih.*

70. Koji su grijesi protiv desete Božje zapovijedi?

Grijesi protiv desete zapovijedi su: *nezasitna želja za bogatstvom, pohlepa za tuđim dobrima i zavist ili ljubomora.*

POST I NEMRS

71. Što je post, kada je obavezan i za koga?

Post je propis prema kojem je propisano samo jedanput na dan jesti do sitosti i ako je potrebno još dva puta nešto uzeti. Propisani post je Pepelnica i Veliki petak, a obavezuje sve punoljetne osobe do započete šezdesete godine života.

72. Što je nemrs, kada je obavezan i za koga?

Nemrs propisuje da se ne jede meso toplokrvnih životinja svaki petak u godini i na blagdan Pepelnice, a osobito u vremenu korizme. U petke izvan korizme, ako je nužno, nemrs se može zamijeniti nekim drugim djelom pokore (molitva, dobra djela i sl.). Nemrs obavezuje sve osobe s navršениh 14 godina starosti.

73. Koji su razlozi koji ispričavaju od posta i nemrsa?

Post i nemrs nije obavezno obdržavati u slučaju: *bolesti, teškog fizičkog rada, napornog puta, nemogućnosti obdržavanja zbog okoline i slično.*

SAKRAMENTI

74. Što su sakramenti?

Sakramenti su vidljivi znakovi koji prenose nevidljivu Božju milost i djelovanje. U različitim znakovima sakramenata Bog izljuje svoju milost na čovjeka.

75. Tko je utemeljio sakramente?

Sakramente je utemeljio Isus Krist te ih je preko apostola predao Crkvi.

76. Koji su sakramenti kršćanske inicijacije i zašto se tako zovu?

Sakramenti kršćanske inicijacije su krštenje, potvrda i euharistija. Oni uvode (iniciraju) čovjeka u vjeru i život kršćanske zajednice.

KRŠTENJE

77. Koja je važnost krštenja?

Krštenje je prvi i temeljni sakrament bez kojega se ne može primiti niti jedan drugi sakrament.

78. Koji su učinci sakramenta krštenja?

- Postajemo djeca Božja i članovi Crkve.
- Primamo milost posvetnu.
- Briše nam se istočni grijeh i svaki drugi grijeh učinjen prije krštenja.

79. Koji je bitni dio krštenja?

Da bi krštenje bilo valjano potrebno je da se krštenik tri puta običnom vodom polije po glavi uz izgovaranje riječi: "*I. ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga*" (umjesto I. izgovori se ime krštenika).

80. Koja je razlika između krštenja djece i odraslih?

Djeca se krste na temelju vjere svojih roditelja. Roditelji preuzimaju obavezu odgojiti dijete u vjeri i poučavati ga vjerskom životu. Odrasli se krste na temelju vlatite vjere i potpuno slobodnom voljom.

81. Tko može krsiti?

Redoviti krsitelj je biskup, svećenik ili đakon. U slučaju smrtne opasnosti, ako nema u blizini biskupa, svećenika ili đakona, krsiti može svaka osoba (pa i nevjernik) ako ima pravu nakanu i učine bitni dio krštenja. U tom je slučaju o krštenju potrebno što prije obavijestiti ovlaštenog svećenika.

82. Tko može biti kum na krštenju?

Kum na krštenju može biti osoba koja je krštena, primila sakrament pričesti i potvrde te ima navršениh 16 godina života. Ako je u braku, potrebno je da bude crkveno vjenčana. Važno je također da živi svoj život u skladu s vjerom, da bude praktičan vjernik.

83. Koja je uloga kuma na krštenju?

Uloga kuma na krštenju je da pomaže roditeljima u vjerskom odgoju djeteta, osobito onda kada su roditelji u tome spriječeni. Njegova je zadaća da učini sve kako bi dijete bilo upućeno na put vjere.

POTVRDA ILI FIRMA, KRIZMA

84. Što je sveta Potvrda?

Potvrda ili krizma je sakrament kršćanske zrelosti u kojem na poseban način primamo Duha Svetoga i njegove darove. Primanjem potvrde osoba u kršćanskom smislu postaje punoljetna.

85. Koje je značenje sakramenta svete potvrde?

Sakramentom potvrde potvrđujemo vjeru svoga krštenja i slobodno se opredjeljujemo biti punopravnim članom Katoličke Crkve. Slobodno se opredjeliti za Crkvu znači i slobodno prihvatiti svoje vjerske dužnosti.

86. Ukratko protumači svaki pojedini dar Duha Svetoga!

Mudrost – Božjim svjetlom gledati i prosuđivati svijet i život.

Razum – razumjeti različite Božje znakove i poruke.

Znanje – imati temeljno znanje o vjerskim istinama i znati ih primijeniti u životu.

Savjet – moći savjetovati i usmjeriti druge ljude na put vjere i dobra.

Jakost – biti čvrst u vjeri u svakom trenutku (i lakom i teškom).

Pobožnost – živjeti svoj život u povezanosti s Bogom.

Strah Božji – imati strahopoštovanje prema Bogu (nastojati da ga ne uvrijedim).

87. Koji su obredi sakramenta svete potvrde?

Obredi svete potvrde su: *polaganje ruku, pomazanje krizmom* (bitni dio) i *pečat Duha Svetoga*.

88. Kako se podjeljuje sakrament svete potvrde?

Krizmatelj stavlja ruku na glavu krizmanika te ga u znaku križa maže uljem krizme na čelu uz izgovaranje riječi:

"I. primi pečat dara Duha Svetoga" (umjesto I. izgovori se ime krizmanika).

krizmanik odgovori: **Amen.**

biskup: **mir tebi**

krizmanik: **I s duhom tvojim.**

89. Tko podjeljuje sakrament potvrde?

Sakrament potvrde podjeljuje isključivo biskup ili svećenik kojega biskup ovlasti.

90. Koji su uvjeti za krizmanog kuma i koja je njihova uloga?

Uvjeti da netko može biti krizmani kum su isti kao i za krsnog kuma. Uloga krizmanog kuma je da svome kumčetu bude svjedok vjere u njegovu kršćanskom životu. Stoga je važno da kum bude osoba koja praktično živi svoju vjeru.

EUHARISTIJA ILI SVETA PRIČEST (SVETA MISA)

91. Što je Euharistija?

Euharistija ili sveta pričest jest Tijelo i Krv Kristova koje nam se nudi pod prilikom kruha i vina kao hrana za naš život. U Euharistiji nam je Isus Krist najbliži i najprisutniji.

92. Što se događa u svetoj misi?

Sveta misa je uprisutnjenje Isusove žrtve na križu. U svetoj misi kruh i vino postaju Tijelo i Krv Isusova (Tijelo koje je predano i Krv koja je prolivena na drvetu križa radi našeg spasenja).

93. Koji su dijelovi svete mise?

- Uvodni dio
- Služba riječi
- Euharistijska služba
- Otpust

94. Što se događa u uvodnom dijelu mise?

U uvodnom dijelu mise svećenik pozdravlja narod te poziva na pokajanje kako bismo dostojno proslavili svetu misu. Uvodni dio završava zbornom molitvom koju svećenik izriče u ime svih vjernika.

95. Što je služba riječi?

Služba riječi je dio mise u kojem se naviješta Riječ Božja iz Biblije Staroga i Novoga zavjeta. Posebno mjesto zauzima tekst evanđelja koje čita samo svećenik ili đakon. Na taj se način vjernici slušanjem i razmišljanjem pripremaju za glavni dio svete mise. Služba riječi završava molitvom vjernika.

96. Što je euharistijska služba?

Euharistijska služba je glavni dio svete mise u kojem se događa pretvorba kruha i vina u Tijelo i Krv Kristovu. Euharistijska služba završava primanjem pričesti i popričesnom molitvom. .

97. Što se događa u otpusnom dijelu mise?

Na kraju svete mise svećenik svim okupljenim vjernicima podjeljuje Božji blagoslov. S misnim blagoslovom vjernici odlaze svojim kućama nastojeći živjeti i širiti svoju vjeru među bližnjima.

98. Koji je bitni dio svete mise?

Bitni dio svete mise je *pretvorba* ili *posvećenje kruha i vina*. Svećenik izgovara Isusove riječi s posljednje večere pri čemu kruh i vinu postaju Tijelo i Krv Kristova.

99. Kako treba sudjelovati na svetoj misi?

Na svetu misu treba doći na vrijeme, biti sabran te sudjelovati svojom molitvom i pjevanjem.

100. Tko može primiti svetu pričest na misi?

Svetu pričest mogu primiti oni koji vjeruju u Kristovu prisutnost na misi, imaju čistu savjest i nemaju na sebi nikakvog velikog grijeha. Na svetu pričest ne može ići onaj koji je namjerno propustio nedjeljnu svetu misu osim ako se prethodno ispovijedi.

101. Zašto je važno primiti svetu pričest?

Sveta pričest je važna jer se u njoj ostvaruje punina svete mise i najtješnje sjedinjenje s Isusom Kristom. Treba nastojati što redovitije pristupati svetoj pričesti, a za to treba redoviti ići na svetu misu, ići na ispovijed kada je potrebno i ne imati na sebi velikog grijeha.

POMIRENJE, ISPOVIJED ILI POKORA

102. Što je ispovijed ili pomirenje?

Ispovijed je sakrament u kojem nam Bog preko svećenika oprašta grijeha.

103. Što je potrebno učiniti da bih se dobro ispovijedio?

- Prije ispovijedi ispitati svoju savjest (što sam učinio od grijeha).
- Iskreno ispovijediti sve teške grijeha (po broju i vrsti) i lake grijeha kojih se mogu sjetiti.
- Iskreno se pokajati za sve učinjene grijeha i stvoriti odluku da ću se nastojati popraviti.
- Učiniti zadanu pokoru.

104. Kada ispovijed nije valjana?

Ispovijed nije valjana ako namjerno prešutim teški grijeh ili se ne kajem iskreno za svoje grijeha.

105. Što učiniti ako sam prešutio ili zaboravio reći neki teški grijeh?

Ako namjerno prešutim teški grijeh, ispovijed nije valjana i ne mogu ići na svetu pričest. U slijedećoj ispovijedi dužan sam reći da sam ga prešutio i o kojem se grijehu radi.

Ako sam zaboravio reći teški grijeh, ili ga nisam bio svjestan, potrebno ga je obavezno priznati u slijedećoj ispovijedi s time da kažem svećeniku kako sam ga zaboravio spomenuti.

106. Kako razlikovati lake i teške grijeha?

Za teški grijeh trebaju biti ispunjena tri uvjeta:

- mora se raditi o velikoj stvari (npr. velika psovka, mržnja, teška krađa, propuštanje mise itd.),
- grijeh mora biti učinjen svjesno i namjerno,
- grijeh mora biti učinjen slobodnom voljom.

107. Kada svećenik može uskratiti odriješnje od grijeha?

- Ako osoba ne priznaje niti jedan grijeh (kaže da nema nikakvog grijeha).
- Ako svećenik sa sigurnošću procjeni da se osoba ne kaje za svoje grijeha.
- Ako je svećenik siguran da je osoba namjerno prešutjela teški grijeh.

U slučaju da svećenik uskrati odriješnje, ispovijed nije izvršena valjana.

108. Kada sam dužan ispovijediti se?

Crkvena zapovijed nalaže da je potrebno ispovijediti se najmanje jedanput godišnje. Međutim, ispovijediti se treba kada god za to osjećam potrebu, a osobito onda kada imam na sebi teški grijeh koji me sprječava u primanju svete pričesti.

BOLESNIČKO POMAZANJE

109. Što je sakrament bolesničkog pomazanja?

Bolesničko pomazanje je sakrament u kojem bolesnik prima Božju snagu i utjehu u svojoj bolesti, a u nekim slučajevima može dovesti i do ozdravljenja.

110. Tko može primiti sakrament bolesničkog pomazanja?

Sakrament bolesničkog pomazanja mogu primiti svi teži bolesnici (svih životnih dobi), a osobito oni koji se nalaze na samrti ili u smrtnoj opasnosti. Bolesničko pomazanje nije sakrament koji donosi čovjeku smrt, nego mu daruje snagu i milost. Može ga se primiti više puta u životu.

SVETI RED

111. Koji su stupnjevi svetog reda?

Sakrament svetog reda ima tri stupnja: red đakonata, red svećeništva i red biskupstva.

112. Tko može primiti sakrament svetog reda?

Sakrament svetog reda mogu primiti muške osobe koje su na to od Boga pozvane i od Crkve pripremljene. Za primanje svetog reda važno je da osoba nema nikakvu zapreku te da potpuno slobodno ulazi u sveti red.

ŽENIDBA

113. Što je sakrament ženidbe?

U sakramentu ženidbe muškarac i žena jedno drugom obećavaju vjernost i ljubav sve do trenutka smrti. Supružnici sakrament ženidbe podjeljuju međusobno sami sebi, a svećenik je samo svjedok u ime Crkve.

114. Što je potrebno da bi se sklopila crkvena ženidba?

Da bi se sklopila crkvena ženidba, potrebno je da barem jedan od supružnika bude kršćen i član Katoličke Crkve. Sakrament krizme se preporučuje, ali nije nužni uvjet.

115. Koje su bitna svojstva sakramenta ženidbe?

Sakrament ženidbe je:

- jedinstven (između jednog muškarca i jedne žene),
- nerazrješiv (traje do trenutka smrti jednog od supružnika),
- usmjeren stvaranju potomstva.

Ako jedan od supružnika isključi bilo koje navedeno bitno svojstvo ženidbe, sakrament braka ne može biti valjano sklopljen.

116. Kada se sakrament ženidbe može proglasiti nevaljanim?

Postoje slučajevi u kojima se ženidba može proglasiti nevaljanom, npr. ako je jedan od supružnika ušao u brak pod prisilom ili prijetnjom, ako je jedan od supružnika zatajio dijete iz prethodne veze itd. Ako crkveni sud na osnovu ispitivanja činjenica dokaže da je ženidba nevaljana, supružnici su slobodni od bračne povezanosti.

117. Kakav je stav Crkve prema civilno vjenčanim?

Civilno vjenčane osobe i one koje žive nevjenčano, spriječene su pristupanju sakramentima ispovijedi i pričesti. No, to ne znači da oni nisu vjernici i članovi Crkve, osobito ako nisu u mogućnosti sklopiti crkvenu ženidbu. Ako jesu u mogućnosti, to su dužni i na to ih treba poticati.

PRESVETO TROJSTVO

118. Što je Presveto Trojstvo?

Presveto Trojstvo je vjerska istina koja kaže da se *jedan Bog nalazi u tri božanske osobe: Otac, Sin i Duh Sveti*. To je najveća tajna naše vjere. Ljudski razum je teško može razumjeti, ali vjerujemo jer nam je tako Isus Krist objavio.

119. Kakav je odnos između triju božanskih osoba?

Svaka od božanskih osoba je pravi Bog jer ima božanska svojstva. Međutim, ne možemo reći da se radi o tri boga, nego o tri božanske osobe koje se nalaze u jednom Bogu. One se nalaze u potpunom skladu i nikada ne djeluju jedna bez druge.

120. Po čemu su iste, a po čemu različite božanske osobe?

Božanske osobe su iste po svojoj biti (imaju božansku narav), ali su različite u svom djelovanju prema svijetu. Otac je naš *Stvoritelj*, Sin (koji se utjelovio u Isusa Krista) naš *Spasitelj*, a Duh Sveti je naš *Posvetitelj*.

121. Koja su Božja svojstva (karakteristike)?

Bog je:

- *jedan* (jedan Bog u tri božanske osobe),
- *vječan* (nije počeo postojati, niti će ikada prestati postojati),
- *svemoguć* (svojom božanskom moći može sve učiniti, ali ipak dozvoljava čovjeku da bude slobodan i odluči se protiv Boga),
- *svudašnji* (uvijek i svugdje je prisutan),
- *sveznajući* ("Božje oko svuda gleda, sakrit mu se ništa ne da" – stara poslovice),

- svet (potpuno savršen bez ijednog ograničenja i kao takav zaslužuje naše strahopoštovanje),
- *milosrdan* (spreman je oprostiti čovjeku kada god se iskreno kajaje; želi spasiti čovjeka),
- *istinit, pravedan i vjeran.*

POSLEDNJE STVARI

122. Što je prema kršćanskom shvaćanju tjelesna smrt?

Smrt je rastajanje duše od tijela. Tijelo odlazi u zemlju i podložno je raspadanju. Duša živi vječno jer ju je Bog stvorio besmrtnu.

123. Što je čistilište i kako možemo pomoći dušama u čistilištu?

U čistilište odlazi duša onoga koji je umro u milosti Božjoj, ali zbog vremenitih kazni za počinjene grijeha još nije spremna doći u blizinu Božju. Čistilište je, na neki način, priprava za raj i susret s Božjim licem. Dušama u čistilištu pomažemo svojim molitvama, a osobito služenjem svetih misa.

124. Kamo ide duša nakon smrti?

Oni koji su umrli u milosti Božjoj odlaze u čistilište i raj, a oni koji do trenutka smrti nisu prihvatili Božju milost odlaze u pakao.

125. Kako shvaćamo pakao?

Pakao je *vječno stanje odvojenosti od Boga*. Čovjek sam sebe osuđuje na odvojenost od Boga. Bog daje čovjeku priliku sve do zadnjeg trenutka njegova zemaljskog života. Ako se iskreno i duboko pokaje za velike grijeha, Bog čovjeku može oprostiti i u trenutku same smrti.

126. Kako treba živjeti da bismo išli u raj?

Nitko od nas ne zna trenutak svoje smrti. Stoga je potrebno živjeti u vjernosti i ljubavi prema Bogu i izbjegavati svaki veliki grijeh koji bi me mogao od Boga udaljiti. Ukratko: *živjeti svaki dan tako kao da mi je posljednji.*

127. Što će se dogoditi na kraju svijeta kada Isus ponovno dođe na Zemlju?

- Kraj povijesti
- Uskrsnuće tijela
- Posljednji sud
- Početak vječnosti

128. Kako će se dogoditi uskrsnuće tijela?

Bog će na kraju vremenâ ponovno sjediniti čovjekovu dušu s tijelom. Tijelo neće biti zemaljsko u kakvom se sada nalazimo, već nebesko. Isus Krist će preobraziti ovo naše bijedno tijelo i suobličiti ga tijelu svome slavnomu. (Fil 3, 21b)

129. Što će se dogoditi na posljednjem sudu?

Na posljednjem sudu svatko će od nas pojedinačno stati pred Boga, a Bog će nas suditi po našoj vjeri i djelima. Posljednji sud za čovjeka počinje zapravo u trenutku smrti (početak vječnosti).